

ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΝ ΔΣΜΑ

ΝΕΑ ΣΕΙΡΑ (*)

(Sur des penses nouveaux faisons des vers antiques.
André Chénier)

Ἀφιερώνεται τοῦ ποιητῆ Γ. Σκοπελίτη

I.

Ὅταν πιά τοῦ Φωτὸς τὸ βυσίλειο
χαιρετήσεις καὶ φύγεις γιὰ πάντα
γιὰ τὸ ἀνήλιο ταξίδι, ἕνας πόθος σου
ἄχ ἄς εἶτανε νᾶπαιρνε σάρκι.

Μιά παρθένα γλυκιά, στήν εἰδή
νὰ ἐνθυμίζει μιὰν ἄλληνε, (πλέον
δὲν ὑπάρχει στή ζωή), ὅπου ἀγάπιες
μὲ μιὰ ἀγάπη πικρή, ἀπελπισμένη,

Μὲς στὸ δάσος τὸ ἀρχαῖο, πὺν συνείθαγες
νὰ παγαίνεις, ἢ πέρα στήν ἄκρια
τοῦ γιாலῦ... μοναχὴ μὲ τὴ θύμησι
νὰ περνᾷ τῶν πιὸ λάλων σου στίχων,

Καὶ νὰ λέει στή γαλήνη δακρῦζοντας:
«ὦ νερά, ἱερὴ κρήνη καὶ κέδρα,
«τὰ τραγούδια του εὐγένεια του ἔντυσαν
«νὰ φαντάζετε τόσο πιὸ ἴδραϊα.

II.

Εὐτυχίζω ὄσους μπόρεσαν, ἴστερα
ἀπὸ χρόνων στὰ ξένα ἀπουσία,
σὰν τὸ γιὸ τοῦ Λαέρτη στὸ μέρος τους
νὰ ἐπιστρέψουνε πιά, καὶ μακριάθε

Τὸν καπνὸ τῆς γλυκιάς καπνοδόχης τους
νὰ ξανοίξουν καὶ δάκρια νὰ χύσουν,
τοὺς προσμένει πιστὴ μιὰ συντρόφισσα,
ἐν' ἀγόρι, ἕνας γέρος πατέρας.

Τῆ δική σου κανεὶς τὴν ἐπάνοδο
δὲν προσμένει. Τὸ σπῆτι σου εἶν' ἔρημο.
Ἄλλοι πέθαναν, ἄλλοι σκορπίσανε,
ἄλλοι πιά δὲν ποθοῦν νὰ γυρίσεις.

Μὰ τί νοιάζει! θὰ ὑπάρχει τοῦ Ἀπόλλωνα
πάντα κάποιος ναὸς στὸ νησί σου!

(*) Κοίταξε Τρόπαια στήν Τρικυμία, σελ. 69.

Σῦρε ἰκέτης του, ἂν νοιώθεις πὼς δύνασαι
μ' ἀξιοπρέπεια νὰ κρούσεις τὴ λύρα.

III.

Νοσταλγὸς θενὰ ζήσεις αἰώνια...
τόσους γνώρισες τόπους περίσσι,
τόσες ἔκανες, δόλιε, πατρίδες σου,
ποὺ πανταῦ νοσταλγὸς θενὰ μένεις.

Τὸ Ἄστυ ἐδῶ νοσταλγεῖς τὸ ἰοστέφανο
καὶ τὸ λάλο του ἀηδόνι, κι ἀπέκει
τὸ φεγγάρι θλιμμένο ὄνειρεύεσαι
σὲ ναὸ γοτθικὸν ἀπὸ πάνω.

Τότες πιά τὸ τζιτζίκι στοχάζεσαι
τῆς ζεστῆς Μεσηβρίας, καὶ πάλι
ἀνειχάριστο σέρνει σε ὁ Κένταυρος
κ' ἡ ἀκακία τῆς χλωρῆς Θεσσαλίας.

Ἔτσι ἐσὺ νοσταλγεῖς καὶ τ' ἀνέφαντα
τῶν ἀσφόδελων πάντα περβόλια,
μὰ τῆς Δήθης, στοχάσου, πὼς ἄστερφυτα
τὰ θολόνερα ρένε ἐκεῖ κάτω.

IV.

Στὸ ἀκρογιαλὶ τὸ ξένο, μονάχος σου
κατεβαίνεις τὰ βράδια. Ἡ γαλήνη
τὸ γεμάτο φεγγάρι ἐρωτεύεται
κ' εἶν' οἱ φλοῖσβοι σκοποὶ ἐπιθαλάμιοι.

Ὅλα ὄργον καὶ τὴν Ἄνοιξη χαίρουνται.
Μόνο ἐσὺ — σὰν παράταιρος ἦχος —
περπατᾷς καὶ τ' ἀργά σου τὰ βήματα
τὸ ρυθμὸ τῶν λυγμῶν σου ἀκλουθᾷνε.

Ὅ,τι λάτρεψες, φλόγα πὺν σ' ἔκαψε!
Ἡ Φιλία, ἢ Ἀγάπη κ' ἢ Δόξα,
περιπαίχτρες σοῦ γίναν θεότητες
καὶ μαυλῆσαν τὴν ἔρμη σου νιότη.

Μὰ σοῦ μένει πιστὴ πάντα ἢ Ποίηση,
ἢ ἐμπνέστρα Θεὰ τῶν Ὠραίων,
κ' ἔχεις χρέος τὴν κάθε πικρία σου
νὰ σιωπᾷς γιὰ νὰ μὴν τὴν ὀργίσεις.

V.

Ἄδυσώπητη Μοῖρα, κι ἂν ὑφαινες
τὴ ζωὴ μου μ' ἀνέλπιστο νῆμα,
ἢ ψυχὴ μου τίς τόσες πλεχτάνες σου
ν' ἀντικρύσει εἶναι ξέρεις γενναία.

Φανερώσου πιά δμπρός μου! — Ἐναν Ὀλυμπο
κλείνω ἐντός μου. — Στὸ κάθε βελτόνι,

πὸν θὰ ρίχνεις ἀπάνου στὸ στήθος μου,
θὰ ξεχύνεται κ' ἕνας παιάνας.

Ἡ Ὑδρία τοῦ Ὀνείρου δὲν ἄδειασε
ὅπου πίνω ἀπὸ ἀμέτρητο χρόνο,
κι ἀπαιτῶ τὴν πιὸ ὠραία ἀπ' τὶς ὄψεις σου,
πρὸς ἐμὲ σὰν προβαίνεις, νὰ παίρνεις.

Ἀπὸ δάφνες στεφάνι, πάντα ἔτοιμο
κι ἀπὸ πρίν, θενὰ σοῦχω πλεγμένο,
γιὰ τὰ μαῦρα μαλλιά σου, πὸν χαιρέσαι
στῆς καρδιάς μου ὅταν λούζεις τὸ αἷμα.

VI.

Λοιπὸν μόνος θὰ ζήσεις κ' ἐξόριστος
σὰν αἰτὸς πὸν τολμᾶ καὶ πετάει
πρὸς τὸν Ἥλιο. Ὅμως ξέρουν τὰ μάτια σου
φῶς νὰ πιοῦν ἀπ' τὴ φλόγινη δόξα.

Κ' ἔτσι λάμπη γεμᾶτο τὸ βλέμα τους
στρέψε πιά στὴν ψυχὴ σου τὴν ἴδια,
τοὺς πιὸ ἀνέφαντους φώτισε κόσμους της,
γίνε ἐσὺ δημιουργὸς τοῦ ἑαυτοῦ σου.

Στὰ χαλάσματα ἀπάνου τῶν πόθων σου
τῶν παλιῶν καὶ τῶν πρώτων σου ἐρώτων,
τὸ παλλάδινο, — ἱερὸ σὰν ὑπόσκηση, —
κάνε ἐσὺ νὰ φυτρώσει τὸ δέντρο.

Τόλμησε, ἄγγιξε πιά τὴν πιὸ ἐσώτερη
τῆς ψυχῆς σου χορδή. Κι ὅμοια τότες
ὁμορφιές κι ἀσκημιές σ' ἀπριλιάτικη
θὰ λαλήσουν νυχτιά, — ἀηδονιῶν ταίρια !

VII.

Τί σὰν ἦρθε καὶ πάλι ἡ χαρμόσυνη
ἐποχὴ τῶν Ζεφύρων ; τί ἂν πλέκουν
ὄλ' ἀγάπες στὴν Πλάση καὶ βιάζονται
πεταλοῦδες νὰ γίνουν οἱ κάμπιες ;

Τί εὐωδιές ἂν ξεχύνει τὸ ἀγιόκλημα,
καὶ λαλεῖ μαγεμένο τὸ ἀηδόνι ;
Τί ἂν γεμίζει ἀπὸ ἀδρόφυλλα ὁ πλάτανος
γιὰ νὰ ρίξει σκιές δροσεμένες ;

Ἡ καρδιά μου εἶναι μένα ταφόπετρα
τῶν νεκρῶν μου τῶν πόθων. Ὡ Φύση,
τὸ σειρήνιο τραγοῦδι σου μάταια
ἄρμονίζεις περνώντας κοντά μου.

Μ' ἂν καὶ πάλι ἀπαιτεῖς ἀπ' τὴν τέλεια σου
τὴ γιορτὴ νὰ μὴ λείψει ὁ παλιός σου

ἐραστής, στὰ μαλλιά νεκρολούλουδων
θὰ φορέσω στεφάνι γιὰ νᾶρθω.

VIII.

Ὡ Παλλάδα Ἀθηνᾶ, σκληρὴ θείαινα,
πόσο ἀκόμα καιρὸ θενᾶφήκεις
ὀρφανὴ τὴν ὠραία πολιτεία σου,
ἀπὸ τὸν ἱερὸ σου τὸν ἴσκιον ;

Ὀλοένα πληθαίνουν οἱ βέβηλοι
καὶ πατοῦν τὸ ναὸ σου οἱ χυδαῖοι.
Νικημένοι οἱ ἐκλεχτοὶ τῆς θρησκείας σου
σὲ μιὰν ἄδικη ζοῦνε ἐξορία.

Τὸ καρπόφορο ὡς πότε τὸ δέντρο σου
θὰ τρυγοῦνε τ' ἀκάθαρτα χέρια ;
Τὴν πικρὴ της ὡς πότε ἐγκατάλειψη
θὰ θρηνεῖ μὲς στὶς νύχτες ἡ γλαύκα ;

Κάποιων νόθων ὁ ὄχλος ὁ ἀκόλαστος
στοῦ ἀδερφοῦ σου τὴν τέχνη, πιά ὡς πότε
θ' ἀσκημίζει τὸν τόπο, πὸν ὁ ἀγέρας του
τὴν πνοὴ φέρνει ἀκόμα τοῦ Αἰσχύλου ;

IX.

Δροσοῖσκιωτοὶ λόφοι τῆς ὁμορφῆς
Προβηγγίας, δεχτήτε με πάλι.

Ἡ εὐγένεια ἑλληνικὴ ἔναι τῶν πεύκων σας
κ' εἶναι πλούσιος ὁ λαὸς τῶν πουλιῶν σας.

Κάνετε με νὰ βρῶ στ' ἄλλα ἀνάμεσα
τὰ πουλιά σας, ἐκεῖ πὸν θὰ μοιάζει
τὸ χρυσὸ τῶνειρό μου, πὸν τᾶτιμα
τῶν ὀχτρῶν μου μοῦ σφάζαν τὰ χέρια.

Φανερώστε μου ἐσεῖς τὴν κρυφότερη
τὴν πηγὴ σας, πὸν ὁ Ἥλιος δὲν εἶδε,
κι ἄς μοῦ σώσουν τὸ Ποίημα τ' ἀγέρια σας
ὅπου ἡ νιότη μου πῆρε νὰ ψάλλει.

Κ' ἐγὼ τότε στὶς Μοῦσες, τὴν εὐνοία τους
πὸν καυχίεμαι πὼς ἔχω, νὰ ἐκλέξουν
κατοικιές θενὰ πῶ μέσα στὰ ἄντρα σας,
καὶ νὰ στήσουν χοροὺς στὶς πλαγιές σας.

X.

Ὡ Θεὲ τῶν ἀσμάτων, Ἀπόλλωνα,
στῆς ζωῆς μου τὸ πιὸ μυρωμένο
μονοπάτι μιὰ μέρα μὲ σύντυχες,
κι ἀργυρόχηχ μοῦ χάρισε λύρα.

Τὸν αἰῶνα τὸ στεῖρο δὲ σκέφτηκες
ὅπου ζῶ. Δὲ σὲ νοιάζει ἡ μανία

τοῦ χυδαίου, πού ὀλοένα πιό ἀκόλαστη,
στήν περήφανη γίνεται ὠδή μου.

Ἄχ, τὸ ξέρω! παιχνίδι μὲ διάλεξες
τῆς τρελλῆς σου ἐφροσύνης. Ξεδόνεις,
τῆς Λητώσ γιὰ πανώριε, γροικῶντας με
τῶνομά σου στὴ γῆ νὰ δοξάζω.

Μὰ ποιὸ μένει σ' ἐμὲ ἱκανοποίηση,
τὴν καρδιά μου ὅταν μοῦ εἶναι μοιραῖο
νὰ ματώνω στὸ κάθε τραγούδι μου,
καὶ νὰ ζῶ πάντα δίχως ἀγάπη;

Ἄνοιξι τοῦ 1912

ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Κ. ΠΑΛΛΗ (*)

*** 11)24 Ἰανουάριος 1912

Ἀγαπητὲ κ. Ἀλεξ. Πάλλη,

Μὲ μεγάλη μου χαρὰ διάβασα στὸν «Νουμᾶ»
πῶς στέλνετε χάρισμα τὸ νέο βιβλίο (Φυσική) τοῦ
Ἑρμοῦ, σὲ ὅσους σᾶς τὸ ζητοῦνε. Ὁ ἱερός ἀγῶνας
Σας γιὰ τὴν ἐθνική μας γλώσσα κι' οἱ τόσες εὐγενι-
κὲς αὐτοθυσίαι σας μᾶς γαμίζουνε τὴν καρδιά μ' ἀ-
τελείωτη εὐγνωμοσύνη στὸ ἱερὸ ὄνομα σας πού τὸ
προσφέρνομε μὲ μεγάλο σεβασμὸ ἐμεῖς ἐδῶ οἱ μι-
κροὶ οἱ νηοθαφτισμένοι. Μᾶς δείχνετε τὸν ἴσιο τὸ
δρόμο καὶ μέσα στὸ πυκνὸ σκοτάδι γύρω μας εἰσθε
ἀπ' τοὺς ὀλίγους ἐκλεκτοὺς πού βασιτάτε ἀψηλά τὸ
φῶς καὶ μᾶς φέγγετε ὅλους γιὰ νὰ βγοῦμε ἀπ' τὴν
αἰώνια νύχτα.

Γεννήθηκα ξενόγλωσσος. Τὰ Ρωμαίικα τᾶμαθα
στὸ σχολεῖο. Εἶχα μεγάλε κλίσι: στὰ γράμματα καὶ
διάβαζα πολύ. Στὸ *** Γυμνάσιο τέλος διάβασα
τὸν Ροῦδη καὶ κατόπι διάφορα ἔργα γιὰ τὸ Γλωσσι-
κὸ ζήτημα. Νηοφώτιστος ἔπεσα μὲ τὰ μούτρα στὴ
μελέτη τῆς ἐθνικῆς μας γλώσσας.

Ἡ ἀπογοήτευσί μου ἦταν πολὺ μεγάλη ὄντας
εἶδα πῶς ὅλες ἡ προσπάθειαι μου καὶ τὰ καλλήτερα
μου εἶχαν πάγη στὰ χαμένα κι' ὠρκίσθηκα νὰ μὴ
πιάσω βιβλίο μηδ' ἐφημερίδα στὴν καθαρέβουσα.
Εἶνε ἕξι χρόνια ἀπὸ τότε. Ἡ τύχη κι' ὁ ἀγῶνας
γιὰ τὸ ψωμὶ μ' ἔρριξαν σὲ μεγαλοπόλεις ὅπου ἡ

(*) Ὁ κ. Πάλλης μᾶς παρακαλεῖ νὰ πληροφορήσουμε
πρὸς χαρὰ τοὺς τοὺς φίλους τῆς δημοτικῆς πῶς ἐντὸς τοῦ
Ἰανουαρίου τοῦ ζήτησαν κ' ἔστειλε 311 τόμους. Ἀπὸ τὴν
ἀρχὴ τοῦ 1912 ὡς τώρα ἔστειλε περίπου 1500.

γλώσσα εἶναι κατατρεμμένη ἀπ' τὸ σχολεῖο καὶ
τοὺς δασκάλους. Ἄρχισα νὰ διαδίδω τὸν Σολωμὸ
καὶ τὸν Παλαμᾶ. Ἦθελα ν' ἀποκτήσω καὶ τὰ δικά
Σας τὰ ἔργα καὶ μάλιστα τὴν μετάδοσιν τῆς «Ἰ-
λιάδας» πού ἔτυχε νὰ διαδίδω ἓνα κομμάτι τῆς στὴ
Γραμματικὴ τοῦ Ρερνοῦ. Σ' ὅποιο βιβλιοπωλεῖο κι'
ἀν ἔγραφα δὲν εἶχαν. Θὰ σᾶς χρωστῶ μεγάλη χά-
ρι ἀν σημειώσητε σὲ μὴ ἀκρῆμα τῆς «Φυσικῆς» τὸ
μέρος πού μπορῶ νὰ βρῶ τὰ ἔργα Σας.

Νὰ μὲ συμπαθήσητε γιὰ τὴ σκοτούρα πού Σᾶς
δίδω μ' αὐτὴ τὴν ἐπιστολή μου,

Δικός σας

***

Μεγάλαι εὐεργετίαι τοῦ Γένου μας

Μὲ θιασασμὸ μεγάλο παρακολούθησα, ὅσο ἡ
φτώχῃ μου δύναμι μὲ ἄφινε, τὸν μεγάλον ἀγῶνα
γιὰ τὴν πραγματικὴν ἀναγέννησιν τοῦ γένου μας καὶ
χωρὶς θὰ θέλω νὰ σᾶς κοπλιμεντάρω πάντοτε σας
ἐθαύμασα γιὰ τὴν δράσιν σας στὸ ζήτημα τὸ γλωσ-
σικόν.

Ὅξου ἀπὸ τῆς μεγάλης σας λογοτεχνικῆς ἐργα-
σία, πού ἐγὼ ἀδυνατῶ νὰ τὴν ἐχτιμήσω ὅσο τῆς
πρέπεται μὰ πού μὲ τὸ αἴσθημα μου στὰ λίγα κο-
μμάτια πού ἔτυχε νὰ διαδίδω καὶ ἀπὸ τὴν Ἰλιάδα
σας καὶ ἀπὸ τὸ Κύκλωπα σας καὶ ἀπὸ τὸ Ταμπου-
ρᾶ καὶ Κόπανο πού ὁ Ἑλθετικὸς Μῦθος μὲ μάγε-
ψε. Τὰ λίγα κομμάτια λέω πού διάβασα τὰ αἰσταν-
θηκα βαθειά.

Θὰ τὸ θεωροῦσα ἐφτύχημα μου ἀν εἶχα τὴν τι-
μὴ νὰ μοῦ στέρνατε τὰ ἔργα σας γιὰ νὰ μπορέσω νὰ
τὰ διαδίδω καὶ ἐγὼ καὶ νὰ τὰ δείξω καὶ σὲ ἄλ-
λους ὁμόφρονες μὴ φανατισμένους ἀπὸ τὴν ἀμάθειαν
καὶ τὴν κακοβουλία.

Περιμένω πάντοτε, ἕνας πιστὸς ἀπάνου στὴν
ἰδέαν καὶ ἕνας θιασαστῆς σας

Μὲ σεβασμὸ

***

*** τῆς 4 τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1912

Σ' ὅσους φίλους μᾶς γράφουτε νὰν
τοὺς στέλνομε τὸ «Νουμᾶ», ἀναγκαζό-
μαστε νὰ παρατηρήσομε πῶς μᾶς εἶναι
ἀδύνατον νὰν τὸν στέλνομε χωρὶς προ-
πλερωμῆ. Ἐξ πρὸς αὐτὸ ἡ ἀπόφασίς μας
εἶναι τελειωτικῆ.